

Notat

Dato:	24.09.2026
Til:	Endre Storhaug, H
Fra:	Ordfører Anne Kari Eriksen

Grunngitt spørsmål – Forvaltning av konsesjons- og andelskraft

Ordfører fikk 18/9- 26 følgende grunngitte spørsmål fra Endre Storhaug, H (forkortet):

Nesbyen kommune har gjennom sine rettigheter til konsesjons- og andelskraft betydelige verdier som skal komme innbyggerne til gode. I en tid med store svingninger i kraftpriser og økende fokus på kommunenes økonomiske handlingsrom, er det viktig at disse ressursene forvaltes på en måte som sikrer størst mulig verdi for fellesskapet. Nesbyen Høyre ønsker derfor en nærmere redegjørelse for hvordan kommunens konsesjonskraft og eventuelle kraftandeler forvaltes i dag, herunder hvilke prinsipper og strategier som ligger til grunn for salg, disponering og økonomisk oppfølging.

På denne bakgrunn stilles følgende spørsmål:

- 1. Hvilke rettigheter til konsesjons- og andelskraft disponerer Nesbyen kommune i dag, og hvilke volumer gjelder dette for?*
- 2. Hvordan forvaltes konsesjons- og andelskraften, og hvilke retningslinjer eller strategier ligger til grunn for salg og prissikring?*
- 3. Hvilke inntekter har kommunen hatt fra konsesjons- og andelskraft de siste fem årene?*
- 4. Hvor store forvaltningskostnader har kommunen ved salg av kraft, og er kostnadene de samme om vi velger fastprisaftaler sammenliknet med å selge til spotpris i markedet?*
- 5. Har kommunen eierandeler eller andre økonomiske interesser knyttet til kraftproduksjon eller kraftselskaper, og hvordan forvaltes disse?*
- 6. Vil en eventuell ombygging av Sjong kraftverk påvirke våre avtaler om konsesjons- og andelskraft?*
- 7. Er kommunestyret løpende orientert om forvaltningen av disse verdiene, og mener ordfører at dagens rapportering gir tilstrekkelig politisk innsyn?*
- 8. Ser ordføreren behov for endringer i dagens forvaltningsmodell for å sikre høyest mulig verdiskaping og forutsigbarhet for kommunen?*

Svar:

Takk for spørsmålet. Dette er omfattende spørsmål og går ned i detaljer som tar tid å finne ut av. Forvaltning av kraft er et omfattende tema som det tar lang tid å virkelig forstå. Ordfører er derfor avhengig av å få gode svar og gode råd fra administrasjonen. Administrasjonen har jobbet med spørsmålene og gir følgende faglige korte svar om forvaltning av konsesjons- og andelskraft:

1. Nesbyen kommune disponerer kraftrettigheter på om lag 46 GWh per år, fordelt på 6,3 GWh konsesjonskraft og 39,7 GWh andelskraft.
2. Kommunen ønsker å opptre som en aktiv aktør i kraftmarkedet og selge kraften på en måte som gir gode og forutsigbare økonomiske resultater. For å unngå at inntektene svinger for mye med kraftprisene, skal deler (sikringsgrad 75%) av framtidig produksjon prissikres gjennom finansielle kontrakter.

Strategien innebærer at:

- Sikringen av kraftrettighetene starter opptil 3 år før leveringsåret.
- Sikringsgraden økes gradvis frem mot budsjettåret
- Bare kraft som ikke går til kommunens eget forbruk skal prissikres
- Det er mulig å avvike fra normalstrategien dersom markedsforholdene tilsier det
- Nesbyen kommune bruker Ustekveikja Energi AS/Yve AS som kraftforvalter.

3. Kommunens netto inntekter fra kraftrettighetene har de siste fem årene vært:
 - 2021: 9,3 mill. Kroner
 - 2022: 12,7 mill. Kroner
 - 2023: 11,3 mill. Kroner
 - 2024: 14,0 mill. Kroner
 - 2025: 11,0 mill. kroner
4. Forvaltningskostnadene kommunen betaler til Yve AS for tjenesten er faste og betales i månedlige rater. Honoraret påvirkes ikke av endringer i volum eller oppnådd resultat. For 2025 utgjorde forvaltningshonoraret 171 288 kroner.
5. Utover kommunens andels- og konsesjonskraft har kommunen eierinteresser i Vardar AS og Føie AS gjennom Vidju Holding AS. Forvaltningen av disse eierskapene behandles politisk gjennom kommunens eierstyring og utøves gjennom kommunens representanter i selskapenes generalforsamlinger. Det vises blant annet til sak 93/2025 om aksjonæravtalen og referatsak 37/2026 med protokoll fra generalforsamlingen i Vardar AS. Protokoll fra generalforsamlingen i Vidju Holding AS for 2026 vil bli lagt fram som referatsak til kommunestyret. Nærmere informasjon finnes i kommunens vedtatte eierskapsmelding.
6. Ordfører er stolt av vi har et stort kraftverk i kommunen som produserer kraft tilsvarende 1% av Norges energibehov. Hele formannskapet deltok på omvisning i kraftverket i mai –26. Hafslund har opplyst at formålet med rehabilitering/modernisering/oppgradering av Nes kraftverk er å øke kraftverkets slukeevne og effekt. Dersom dette fører til økt årsproduksjon, kan det gi grunnlag for økte kraftrettigheter til Nesbyen kommune. Kommunen har imidlertid ikke tilstrekkelig grunnlag til å fastslå hvilke konsekvenser tiltaket vil få for kommunens kraftrettigheter før saken er nærmere avklart med kraftverkseier og relevante myndigheter.
Via Landssammenslutningen av Vasskraftkommuner (LVK) kan vi få bedre kunnskap om oppgraderingen av Nes Kraftverk kan påvirke våre utbytter i kraft-sammenheng. Ordfører vil ta initiativ til at vi avklarer om oppgraderingen av Nes Kraftverk vil påvirke våre utbytter.
7. Kommunestyret orienteres gjennom årsbudsjett og økonomiplan, samt årsregnskap. I tillegg orienteres kommunestyret i tertialrapportene som behandles politisk to ganger årlig.

Ordfører ser imidlertid behov for tettere oppfølging og løpende rapportering av resultatutviklingen, og vil derfor ta initiativ til å etablere rapportering til formannskapet for eksempel 2 ganger i året..
8. Ordfører må lene seg på administrative kunnskaper ift dagens forvaltningsmodell. Dagens forvaltningsmodell balanserer hensynet til risiko og avkastning på en god måte. Det ses derfor ikke behov for endring av dagens forvaltningsmodell. Samtidig er det viktig at strategi og modell for forvaltningen med jevne mellomrom er oppe til politisk behandling. Ordfører vil derfor ta initiativ til det fremmes en politisk sak om forvaltningsstrategien i løpet av 1. kvartal 2027.

Avslutningsvis vil ordfører påpeke at kraft og kommunal forvaltning av kraft er komplisert, og vi som kommune er avhengig av ekspertise rundt oss. Variasjonene i kraftinntekter gjør det vanskelig å budsjettere korrekt, og endringer kan gi store utslag for kommunale inntekter. Det er derfor viktig at kommunestyret tar høyde for dette i budsjettbehandlingen.